

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА
КАФЕДРА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО І
САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА»**

**Тези доповідей учасників
науково-практичної Інтернет-конференції**

29 листопада 2022 року

Умань – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА
КАФЕДРА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**«Перспективи розвитку лісового і садово-
паркового господарства»**

**Тези доповідей учасників
науково-практичної Інтернет-конференції**

29 листопада 2022 року

Умань – 2022

ЗМІСТ

УКРАЇНЕЦЬ О. А., ПОЛІЩУК В. В.	ОЦІНЮВАННЯ СТІЙКОСТІ ДО ОСНОВНИХ ХВОРОБ ТРОЯНДИ ПРИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ В УРБАНІЗОВАНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	6
БЕССОНОВА В.П., ЯКОВЛЄВА-НОСАРЬ С.О., ІВАНЧЕНКО О.Є.	<i>РЕКРЕАЦІЙНА РОЛЬ НАСАДЖЕНЬ УРОЧИЩА «ТУНЕЛЬНА БАЛКА»</i>	8
РУДОВА А.Д.	ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА СТАН ЗДОРОВ'Я	11
ІВАЩЕНККО І.Є.	СЕЗОННА ДЕКОРАТИВНІСТЬ THUJA PLICATA DONN EX D. DON	15
КАЛЮЖНА Л. В., ПОЛІЩУК В.В.	РІЗНІ СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ТЮЛЬПАНІВ В ОЗЕЛЕНЕННІ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	17
КАРПІКОВА Є.Є., ПОПРОЗМАН І.І.	ПИТАННЯ ЕКОЛОГІЇ – ЖИВА ЧИ ШТУЧНА ЯЛИНКА НА НОВОРІЧНІ СВЯТА?	20
КИРИЛЮК В.П., БОРОВИК П.М., ШЕМЯКІН М.В.	ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	22
КОДЖЕБАШ А.В.	СТВОРЕННЯ КОМПОЗИЦІЇ ДОВКОЛА АЛЬТАНКИ В ПРОЄКТІ З ОПТИМІЗАЦІЇ НАСАДЖЕННЯ ПАРКУ СЕЛА ШЕВЧЕНКОВЕ	26
КОСТЮКЄВИЧ Т.К., ГОТОВЩИКОВ А.М. КОШЕЛЮК А.І., ПУШКА І.М.	АГРОЛІСІВНИЦТВО: ПЕРСПЕКТИВИ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ АСОРТИМЕНТНИЙ СКЛАД НАСАДЖЕНЬ ПАРКУ «СОКІЛ»	28 31
МАЗУР Є.М., ПУШКА І.М.	ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОЛОГІЧНИХ РИТМІВ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ ВИДІВ RHUS В УМОВАХ НДП «СОФІЇВКА»	34
МАСЛОВАТА С. А.	В'ЯЗИ ЯК ДЕРЕВНІ КОМПОНЕНТИ ШТУЧНИХ НАСАДЖЕНЬ	36
ШИНКАРЕНКО М.О., МУСІЄНКО Я.М., ЛЕОНОВА Н.В.	ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ	38

Отже, більша кількість досліджуваних сортів виявилися відносно стійкими до хвороб, але й серед них відмічені нестійкі сорти.

Найгірші показники стійкості спостерігали у сортів групи чайно-гібридні: *Barkarole* та *Kerio*. Сорт *Barkarole* – не стійкий до борошнистої роси і чорної плямистості але при цьому був середньостійким до іржі. Однак сорт *Kerio* мав найгірші показники стійкості до іржі, а до борошнистої роси та чорної плямистості був середньо стійкий.

При інтенсифікації троянди в урбанізованому середовищі найкраще використовувати сорти які б мали стійкість до всіх хвороб.

Найкращі показники стійкості до трьох хвороб в наших дослідженнях мали сорти троянд: *Big Purple*, *Chippendale*, *Duftrausch*, *Gebruder Grimm*, *Imperatrice Farah*, *Korallovyj Sjurpriz*, *Lavaglut*, *Nostalgie*, *Pomponella*, *Queen Elizabeth*, *Rose des 4 Vents*, *Sophia Loren*, *Tchaikovski*, *Westpoint*.

РЕКРЕАЦІЙНА РОЛЬ НАСАДЖЕНЬ УРОЧИЩА «ТУНЕЛЬНА БАЛКА»

БЕССОНОВА В.П., доктор біологічних наук, професор
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ЯКОВЛЄВА-НОСАРЬ С.О., кандидат біологічних наук, доцент
Хортицька національна академія

ІВАНЧЕНКО О.Є., кандидат біологічних наук, доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

У місті Дніпро важливу роль для відпочинку міського населення відіграють численні об'єкти озеленення, серед яких – урочище «Тунельна балка», розташоване у центрі мегаполісу. Нещодавно це урочище отримало статус парку і є одним з найбільш відвідуваних міським населенням об'єктів рекреаційного призначення. На його території зберіглося близько 85 % площі осередків природних деревостанів і степової рослинності.

Деревні насадження балки формують клен гостролистий, робінія звичайна, шовковиця біла, абрикос звичайний, скумпія звичайна та ін. До складу дендрофлори парку входить значне за площею насадження дуба звичайного (*Quercus robur* L.), яке виконує не лише санітарно-гігієнічну, але й рекреаційну функцію. Діброва своєю красою приваблює рекреантів та створює затишні місця для відпочинку, що може спричинити негативну дію на стан насадження та погіршити характеристики ґрунтів. У зв'язку з цим необхідно

оцінити рекреаційний тиск на територію урочища, щоб у подальшому мати уявлення про ступінь його негативного впливу на фітоценози балки та проводити регулярний моніторинг їх стану.

Мета даної роботи – дослідити рекреаційне навантаження на насадження *Q. robur* за різних лісорослинних умов в урочищі «Тунельна балка».

Дослідження проводилися на схилі північної експозиції балки, де умови водопостачання погані (тип лісорослинних умов – СГ₁) та на ділянці в тальвегу, що характеризується добрим зволоженням ґрунту (тип лісорослинних умов – СГ₃). Рекреаційне навантаження розраховували за О. І. Тарасовим.

Дослідження проводилося з травня місяця по жовтень включно. Щотижня кожного місяця (у будні та вихідні дні) здійснювали підрахунки кількості відвідувачів протягом певного часу. Розраховували середнє фактичне і максимальне рекреаційне навантаження та порівнювали з гранично допустимим.

Як видно з таблиці, в мезогігрофільних (СГ₃) умовах рекреаційне навантаження менше гранично допустимого, а отже не призводить до деградації ґрунтів. У мезоксерофільних (СГ₁) умовах рекреаційна щільність перевищує максимально допустимі значення на 28,6 %. Як фактичне, так і максимальне рекреаційне навантаження на обох ділянках перевищують величину гранично допустимого, яка складає, згідно з [1], 10,6 осіб–год/га. Результатом цього є порушення трав'яного покриву, яке може призводити до погіршення водних та фізичних властивостей ґрунту. Ємність екологічної стежки в тальвегу становить 4 люд./год, на схилі – 2 люд./год. Довжина стежки в тальвегу – 2,7 км, на схилі – 3 км, що в обох випадках не перевищує норму. Норма довжини екологічної стежки становить 2–3 км [2].

Таблиця

Показники рекреаційного навантаження у дубовому насадженні

Показники	Тальвег (СГ ₃)		Схил (СГ ₁)	
	Значення			
	Фактичне	Макси- мальне*	Фактичне	Макси- мальне*
Е (осіб/га)	11±0,46	20	18±0,52	14
Р _{від} (осіб-год./га)	48	85	112	85
Р _{сер.річ} (осіб-год./за рік)	17 520	31 025	40 880	31 025
<i>i</i> (год. на рік/га)	52 560	92 856	122 640	92 856

Примітка. * – максимально можливе

Величина фактичної середньорічної рекреації на схилі в 1,77 рази перевищує таку у тальвегу, а максимальної середньорічної – в 1,32 рази. Це пов'язано із менш комфортними для відпочиваючих мікрокліматичними умовами у тальвегу (вихід ґрунтових вод на денну поверхню, підвищена вологість ґрунту і повітря).

Не завжди відвідувачі балки відпочивають у спеціально відведених для цього місцях, що пояснюється мізерною кількістю таких ділянок. Хаотично зустрічаються сліди вогнищ. Рекреанти на території урочища «Тунельна балка» проводять пікніки, квести, фотосесії, тренування. Особливо багато людей спостерігається у вихідні та святкові дні. Цей об'єкт відіграє важливу роль для досугу населення міста, адже в ньому можна не лише здійснювати активний відпочинок, але й проводити науково-пізнавальну діяльність – вивчати та досліджувати природу, знайомити дітей різного віку з рослинністю та тваринами.

Крім впливу на насадження відпочиваючих, на досліджуваній території здійснюється випас худоби, що негативно впливає на формування трав'яного покриву, структуру ґрунту та його водно-фізичні властивості.

Отже, активний відпочинок рекреантів та випас худоби несприятливо впливають на стан дубового насадження, особливо на формування надґрунтового покриву та природне поновлення деревних рослин. Спостерігається ущільнення ґрунту, зменшується густота підросту та підліску, внаслідок витоптування підріст повільно відновлюється.

Список літературних джерел

1. Шлапак А. В. Методика і норми рекреаційного навантаження на луки, болота та ґрунти і ліси прибережних акваторій природно-заповідного фонду. Умань : Дендропарк «Софіївка», 2003. 12 с.

3. Дідух Я. П., Єрмоленко В. М., Крижанівська О. Т. та ін. «Екологічна стежка (методика, організація, характеристика модельної стежки)». Київ : Фітосоціоцентр, 2000. 88 с.